

tillæget i og for sig, som jeg i dette Dieblif er imod; jeg vilde netop under visse Omstændigheder stemme derfor og anse det for at være en rigtig Fremgangsmaade, men jeg kan ikke Andet end være imod dette Alderstillaeg, dels fordi det, som dette Lovforslag kræver af os, slet ikke er det, der for Tiden kræves af den Trang, som er tilstede, og dels fordi det slet ikke rammer der, hvor det skulde ramme. Tillæget vilde ramme saa besynderligt, at de blandt os, og blandt disse tæller jeg mig selv, som sidde inde med nogle af de bedste Embeder, vilde faae det højeste Tillæg, medens de, der sidde inde med de ringere Embeder, Intet vilde faae. Det, der nødvendigvis maa kræves af os, naar der er Tale om i Nutiden at komme Skolelærerne til Hjælp, er, at vi ramme deres Bedste, som ere svagest stillede, og det hvad enten de ere unge eller gamle. Det kan ikke nytte Noget, at den Gamle bliver holdt oppe, naar den Unge maa fortvivle og sulte; det er ikke paa Alderdommen, men paa Ungdommen, at man skal bygge sit Haab. Derfor skal man komme dem saaledes til Hjælp, at Trangen virkelig lindres, at Nøden virkelig tages bort, hvor den er tilstede, men man skal ikke endnu mere fylde det Kar, som allerede, forholdsvis i alt Fald, flyder over. Det er ikke det, hvortil der trænges. Dernæst vil jeg sige, at jeg, naar man vilde gaa til et Alderstillaeg, aldrig vilde give min Stemme til et saadant som det, der bestaar, og det, der her er foreslaaet, nemlig et Alderstillaeg, der vetter sig efter, om Folk gaa hen og dø eller ikke. Dersom mine Formænd i Amtet kunne leve længe nok, kan jeg blive gammel, gtaa og aflægs, inden jeg naaer at faae Alderstillaeg, men dette er i mine Tanker i allerhøjeste Grad principløst. Naar man har tjent en vis Tid, maa man efter almindelig menneskelig Regning ogsaa have gjort sig fortjent til en vis Anerkjendelse, og derfor bør Alderstillaeg, naar man gaar ind paa en Ordning i den Retning, aldrig være indrettet paa den Maade, at man træder ind, derved at en Anden træder ud. Man kan derved, som jeg sagde — og det kan jeg bevise — opnaa at blive gammel i Tjenesten uden nogenfinde at faae Alderstillaeg; men dette bør ikke være Tilfældet. Derhos er jeg aldeles principmæssig imod disse bitte smaa Alderstillaeg. Naar en Mand har arbejdet i 20 a 30 Aar, og der da endelig bydes ham 50 Kroner, maa jeg sige, at dette for mig ikke er en Belønning, men en Spot. Et Land kan ikke være noget Saadant bekvemt, og det bør efter min Opfatelse i alt Fald ikke ske mere end een Gang. Naar et Alderstillaeg skal have Noget at betyde, skal det kun have den Betydning, at det skal blive en virkelig Støtte for Manden i hans Alderdom, saaledes at det bliver en Slags Pension, man giver ham, som han kan spare op; ellers har efter min Mening Alderstillaeg Intet at betyde. Jeg formener, at dette er en principiel Grund. — Jeg skal ikke her

indlade mig paa Lovforslagets Enkeltheder, fordi det forekommer mig at være overflødig ligeoverfor den Betragtning, jeg har gjort gjældende. Jeg skal kun, navnlig med Hensyn til de enkelte Amtter, henholde mig til det ærede Medlem for Veile Amtets 3die Valgtreds (Th. Nielsen). — Ved Motiverne til denne Lov er Sagen jo sat i en vis Forbindelse med Ralsbretten, og det tør da maasse ogsaa være mig tilladt med et Par Ord at omtale denne Side af Sagen. Jeg tror, at de Herrere være et forsængeligt Haab, hvis de tro, at man nogenfinde skulde kunne tage den Ralsbret tilbage, som man nu har lagt i Kommunernes Hænder. Den eneste Maade at faae den forandret paa vilde være at udvide den i den Retning, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgtreds antydede, og jeg haaber ogsaa, at det engang vil ske. Jeg kan imidlertid ikke undlade at modsigte en vis Betragtning saa ofte den fremsættes, hvilken Betragtning det ærede Medlem gjorde gjældende; thi hvor gjerne jeg end gif ind paa hans Konklusion, kan jeg ikke gaa ind paa hans Præmisses. Han gjorde gjældende, at den nuværende Ralsbretsmaade har forringet Betingelserne for Lærernes Forflyttelse til eller Dprykning i bedre Embeder. Naar det ærede Medlem nu siger „forringet“, maa det nødvendig, saavidt jeg kan fatte, forstaaes saaledes, at det har forringet de tidligere bestaaende Befordrings- og Dprykningsudsigter, men det er overmaade langtska at være Tilfældet. Den nuværende Ralsbretsmaade har gjort det muligt for Læreren selv ved sin personlige Dygtighed at gjøre sig gjældende overfor dem, der skulle bruge ham. Den tidligere bestaaende Ralsbretsmaade var spredt paa mange forskjellige Stæder, hos Biskopper, Skoledirektioner, private Ralsbretsberettigede og mange andre Stæder, og det er ligefrem faktisk, at Skolelærerne vare stavnsbundne i mangt et Amt, mangt et Herred; de kunde ikke blive forbedrede uden for den Kreds, hvori de boede, og det kan derfor ikke siges, at den nuværende Ralsbretsmaade har forringet Lærernes Udfigt til Dprykning. Det, som man imidlertid bestandig har haft i Tanken, er det, hvorpaa der, før Loven af 1856 kom i Stand, blev arbejdet, navnlig fra Lærernes Side, nemlig Anciennitetssystemet, men dette Anciennitetssystem bestod ikke. Man forventede kun at skulle faae det sat i Gang, men dette Anciennitetssystem sprang man over i 1856 og skød det til Side, vistnok af gode Grunde; i det Mindste kunde jeg give mange gode Grunde, hvorfor jeg vilde slutte mig til den Betragtning. Disse gunstigere Betingelser for Lærernes Dprykning have altsaa ingenfinde bestaaet andre Stæder end i ærede Samtidiges Tanker; det er kun et Tankeexperiment; de have aldrig været til. Derfor tror jeg ikke, at den nuværende Ralsbretsmaade i mindste Maade har forringet Lærernes Udfigter, men at den i høi Grad har forbedret dem; det